

Вперше з Анатолієм Черенковим довелося зустрітися двадцять років тому у П'ятихатському районі, коли він очолював Ерастівську дослідну станцію. Ще тоді звернув увагу на його обізнаність і компетентність як вченого і як директора. У складні 90-ті роки минулого століття, коли сільське господарство ледь виживало, Анатолій Васильович був глибоко переконаний, що кращі часи аграрного виробництва та аграрної науки настануть досить швидко, адже для цього, як він запевняв, були всі необхідні умови: родючі чорноземи, талановиті вчені,

працьовиті люди. І його слова підтвердилися конкретними фактами: у нинішньому 2016 році українські аграрії зібрали рекордний урожай зерна - понад 62 млн. тонн, у т.ч. 23 млн. тонн кукурудзи, близько 13 млн. тонн соняшнику. І значна заслуга у цьому - не лише хліборобів, фахівців та керівників сільгоспідприємств, а й вітчизняної аграрної науки, яка робить все, аби вітчизняні сорти та гібриди давали більшу врожайність, були пристосовані до погодно-кліматичних умов всіх регіонів України та складали гідну конкуренцію закордонним аналогам.

Землі академік

Академік – найвище визнання

11 листопада 2016 року на засіданні загальних зборів НААН переважною більшістю голосів Анатолія Черенкова було обрано академіком Національної академії аграрних наук України за спеціальністю «Агрономія (кормовиробництво)».

Колеги по роботі, друзі, а їх в Анатолія Васильовича – по всьому світу, щиро вітали його з цією подією і зичили здоров'я.

«Це не лише моя відзнака, – зізнався він. – До цього звання, напевно, причетні багато моїх колег, які разом зі мною працюють над тим, щоб наша земля-годувальниця радувала нас високими врожайями. На одне місце академіка претендували чотири науковці. Того дня було обрано 14 академіків, всього ж в НААН Україні їх 113. В ДУ Інститут зернових культур, крім мене, працюють ще чотири науковці, які мають академічне звання – Валентин Циков, Борис Дзюбецький, Євген Лебідь, Володимир Козир. Кожне їхнє слово на вагу золота. Адже вони – самородки науки, які присвятили їй все своє життя».

Людина, яка створила сама себе

Сьогодні ім'я Анатолія Черенкова добре відоме аграріям України та за її межами. Його біографія з одного боку типова для його покоління, а з іншого – вирізняється бажанням досягти у житті чогось значущого. Сам він народився у 1954 році у селі Голенищеве Глазунівського району Орловської області – у російській глибинці центрально-чорноземної зони, у багатодітній сім'ї хліборобів, де важка селянська праця завжди була основою виживання. Тому коли закінчив школу, вагався щодо вибору професії не було – хотів стати агрономом. І розумів, що для цього треба здобути вищу аграрну освіту. Оскільки шкільна наука давалася йому надзвичайно легко, проблем із вступом до Курського сільськогосподарського інституту не було. Ставши студентом, і тут він у науці був на голову вище за своїх ровесників. Міг годинами сидіти у науковій бібліотеці,

намагався якомога більше конспектувати, наполегливо навчався. Через п'ять років повернувся до рідного села вже спеціалістом із червоним дипломом, у рідному колгоспі йому довірили посаду головного агронома. А далі була строкова служба у Чехословаччині, де він побачив, як живуть європейські народи. Міг би, як дехто з його армійських побратимів, залишатись служити там і далі, але доля знову привела його до рідної землі. І хоча у його родині не було ні видатних вчених, ні визнаних селекціонерів, його тягнуло саме до дослідницької роботи, спостережень за рослинами і їхнім розвитком. За рекомендацією завідувача кафедри агрохімії інституту Клавдії Григорівни Бондар вирушив до України продовжувати свою освіту разом із молодістю дружиною, яка на той час вже закінчила навчання у тому ж сільгоспінституті. Тут він вступив до аспірантури тоді ще Інституту кукурудзи ВАС-ГНІЛ у Дніпропетровську. Тоді і знадобилася та неоціненна практична робота агронома, адже саме практика у поєднанні з наукою дає бажані результати.

Перед тим, як обійняти посаду директора Інституту зернових культур, Анатолій Васильович пройшов усі щаблі становлення науковця: аспірант, молодший науковий співробітник, науковий співробітник, старший науковий співробітник, завідувач лабораторії, заступник та директор Інституту зернових культур. Тривалий час працював на Ерастівській дослідній станції, пройшовши шлях від наукового працівника до директора. У 1985 році захистив кандидатську дисертацію, у 1999-му – докторську і того ж року був обраний членом-кореспондентом НААН. А у 2007 році рішенням Атестаційної колегії МОН йому було присвоєно вчене звання професора.

Основний напрямок наукової роботи професора Анатолія Черенкова пов'язаний з теоретичним і практичним обґрунтуванням розробки енергозберігаючих та мало-витратних технологій вирощування зернових колосових та зернобобових культур у степовій зоні України, що дозволяє істотно підвищува-

ти валові збори зерна, суттєво покращувати його якість за рахунок вдосконалення прийомів технологій вирощування, обробітку ґрунту, застосування біологічних препаратів, макро- і мікродобрив, використання хімічних і біологічно-активних речовин та засобів захисту рослин від шкідників та хвороб. Розроблені технології на основі оптимізації агротехнічних заходів вирощування зернових колосових культур застосовуються щорічно в степовій зоні України на площі 2,0-2,5 млн. га.

Автор понад 350 наукових праць, підготував 17 кандидатів сільськогосподарських наук, доктора сільськогосподарських наук. Але найбільшим надбанням Анатолія Васильовича, за його зізнанням, є його родина – дружина Тетяна Петрівна, з якою його доля звела ще у студентські роки, та троє дітей, яких вони зросили разом і дали їм путівки у самостійне життя.

Основа – дотримання технології

За словами Анатолія Васильовича, зерновиробництво вимагає дотримання технологічних вимог, на які слід звернути пильну увагу ще на етапі придбання насіння. Підвищення врожайності зернових культур можна досягти за допомогою кількох чинників: дотримання сівозміну, належного обробітку ґрунту, своєчасного внесення мінеральних добрив, засобів захисту рослин, розвитку селекції і насінництва. Сільгоспвиробники, які прийшли працювати на землю не заради миттєвого збагачення, а мають перспективний план розвитку і хочуть, аби і після них земля давала значні врожаї, вже сьогодні активно співпрацюють з аграрною наукою.

Інститут зернових культур НААН України

Насіння: імпортне чи вітчизняне?

Ще донедавна сільгоспвиробники віддавали перевагу насінню імпортної селекції, оскільки вважали, що воно більш врожайне. Але останнім часом на полях все більше рослинницької продукції, вирощеної з

вітчизняного насіння: понад 35 відсотків посівних площ в Україні засіяні гібридами кукурудзи.

«За останні роки виведені і зареєстровані нові сучасні сорти і гібриди, які добре адаптовані до різних ґрунтово-кліматичних зон України, мають високий потенціал урожайності, стійкі до стресових умов, ураження хворобами, з високою якістю продукції, придатні до вирощування за інтенсивними технологіями, різних напрямків використання. Нові вітчизняні сорти і гібриди зернових культур є цілком конкурентоспроможними поряд із зарубіжними, а за деякими чинниками мають і свої переваги, – відзначив Анатолій Черенков. – Наш Інститут поширює свої наукові розробки в усі регіони України та тісно співпрацює з установами закордоном».

До речі, у вересні цього року вчені ДУ Інститут зернових культур відвідали Республіку Казахстан з метою відновлення науково-виробничої співпраці. В рамках візиту вони взяли участь у Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасний стан та перспективи розвитку виробництва кукурудзи», яка проходила на базі провідного господарства з виробництва зерна кукурудзи ТОО «Нур-Агро».

Учасники конференції уважно заслухали доповідь Анатолія Черенкова «Інновації ДУ Інститут зернових культур НААН в реалізації програми виробництва зерна в історичному аспекті». Заступник директора Інституту зернових культур Владислав Черчель представив основні досягнення ДУ Інститут зернових культур в сучасній селекції сільськогосподарських рослин та висвітлив проблеми впровадження їх у виробництво, продемонстрував 16 гібри-

дів кукурудзи в польових умовах. Виробничі випробування гібридів кукурудзи ДН Пивиха, Оржиця 237 МВ та Моніка 350 МВ у 2016 році на полях господарств півночі та півдня Казахстану виявили добрі результати за врожайністю зерна та силосної маси, що вказує на пристосованість цих форм до різних погодно-кліматичних умов. У подальшому планується широке впровадження селекційних напрацювань українських вчених в сільськогосподарське виробництво Казахстану.

Вчені заробляють кошти

Для створення і впровадження у виробництво нових високопродуктивних сільськогосподарських культур необхідно підвищувати мотивацію праці вчених-селекціонерів, рослинників, яка, в свою чергу, залежить від виплат авторської та творчої винагороди. Так ось, лише у цьому році Інститут зернових культур отримав понад 20 млн. грн. надходжень від реалізації та впровадження наукової продукції. На засіданні вченої ради було прийнято рішення, аби 10 відсотків цих коштів було використано для преміювання вчених та збільшення їхньої зарплати. Всього ж в Інституті працює 137 наукових співробітників, у т.ч. 14 докторів та 66 кандидатів наук. Зараз в аспірантурі навчається 27 аспірантів на денній, заочній та вечірній формах. Це солідне поповнення для аграрної науки України.

Щорічний обсяг виробництва насіння в Інституті та на його дослідних станціях і господарствах становить: озимих зернових культур понад 5000 т, ярих зернових та зернобобових – 3500 т, батьківських форм кукурудзи – 500 т, гібридів кукурудзи I покоління – 2000 т.

Як і двадцять років тому, Анатолій Черенков знову повторив свої слова: «Пройде ще зовсім небагато часу, і Україна стане житницею Європи. Для цього є всі умови – талановиті вчені, роботящі люди і найкращі чорноземи».

Будемо на це сподіватися і всі ми. І щиро вірити.
Олексій ГУДЕНКО.
м. Дніпро.

На знімку:
Анатолій Черенков, директор Інституту зернових культур НААН, доктор сільськогосподарських наук, професор, академік НААН.

ДУ Інститут зернових культур НААН України та мережа його дослідних станцій і господарств пропонують у 2017 році добазове, базове, елітне та репродукційне насіння високоврожайних сортів і гібридів сільськогосподарських культур власної та вітчизняної селекції

Кукурудза (F1 та б/ф):

Дніпровський 181 СВ
ДН Пивиха
Почаївський 190 МВ
Оржиця 237 МВ
Яровець 243 МВ
ДБ Хотин, ДН Корунд
ДН Зоряна, ДН Галатея
Подільський 274 СВ
Білозірський 295 СВ
Солоняньський 298 СВ
ДН Акватор, ДН Аджамка
Моніка 350 МВ та інші

Пшениця озима:

Антонівка, Ужгород
Куяльник
Благодарка одеська
Епоха одеська
Місія одеська
Литанівка, Пилипівка
Подольська, Бурштин,
Ластівка одеська,
Розкішна, Зіра,
Ювіляр Миронівський,
Бунчук, Овідій та інші

Ячмінь озимий:

Достойний, Сейм
Ячмінь ярий:
Совіра, Ілот, Еней, Адапт,
Водограй, Юкатон, Хадар,
Воевода, Етикет,
Стакер, Галактик

Соняшник:

Етюд, Ясон, Форвард
Овес:
Спурт, Букол, Скакун

Горох:

Царевич, Девіз, Петроніум

Віка яра: Знахідка

Соя: Аметист

Гречка:

Крупинка, Сеяночка
Сорго зернове:
Вінець, Ковчег

Сорго цукрове:
Силосне 42

Сорго-суданковий гібрид: Арабат

Сочевиця: Лінза

Сорго суданське:

Дніпровська 54, Білявка

Вчені-технологи Інституту надають кваліфіковані науково-практичні поради з особливостей вирощування сільськогосподарських культур та виконують науковий супровід при впровадженні у виробництві інноваційних технологій.

Придбавши насіння вітчизняної селекції, ви на практиці переконаєтесь у його високій якості та врожайних можливостях!

49027, м. Дніпро, вул. Володимира Вернадського, 14 тел. (0562) 47-14-33, факс (0562) 36-26-18 (067) 567 97 87
www.market.institut-zerna.com
www.institut-zerna.com
e-mail: seeds21@mail.ru
marketing@institut-zerna.com

